

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül
Ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalában intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónaponta 12 Ft.
Félévente 60 Ft.
Évesre 120 Ft.
Külföldre postán szállítva
Hónaponta 15 Ft.
Félévente 75 Ft.
Évesre 150 Ft.
Külföldre postán szállítva
Képes címre 12 Ft.

1917. évfolyam 256. szám. Nagyvárad Csütörtök, 1917 november 8.

Az északolaszországi síkság.

Rövid katonai földrajzi ismertetés.

A Tagliamento folyónak átépítésével a jellegzetes és tulajdonképpeni olasz síkságra jutottak előnyomuló hadseregeink és mivel támadó arcvonalunk déli fele mintegy 70 km. szélességben most már állandóan ezen a síkságon fog előmozogni, igen idősebről tartjuk, hogy ezt a síkságot katonai földrajzi szempontból röviden ismertetessük.

As és akolaszországi síkság az Alpések, az Appenninek és az Adriai tenger közötti terület és az alsó Iszónál északul csatrák területre is. A síkság 50-100 km. szélességben húzódik végig Északolaszországon kelet-nyugati irányban Száncs folyó szeli át, melyeket a mesterséges csatornák igen nagy száma még inkább megszerkeszt.

Ezek a csatornák első sorban a termékek elszállítására szolgálják, de meg arra is, hogy a lomha folyású folyók mocsaras partjainak felesleges vizét levezessék.

Az olasz síkságnak leghatalmasabb folyója a Pó, melynek folyamága igen vad és változó. Szélessége az alsó folyásban 300 és 1500 méter körül váltakozik, mely sége pedig 3 és 30 méter között ingadozik. A folyó tehát dacára lassu folyamának, igen hatalmas akadály, melyet az ápril, május és október novemberben beálló árvis, valamint a folyónak rendetlen partvonalai csak még jobban fokosnak.

As árvis nem ritkán 6-9 m. magasra is felemeli az eredeti vízüköt és több kilométer szélességben elönti az árterületet. A Pó árja igen sok földet herd megával és rak le és a folyamága az idek folyamán a melette fekvő terep fölémelkedett oly any

nyira, hogy hatalmas töltésekkel kellett azt az elárasztás ellen megvédeni. A Pó tehát tulajdonképpen egy magas töltésen folyik. A Pó akadályát erősen növeli az alsó folyásban a torkolatától kezdve mintegy 100 Km. hosszúságban töle csak 10-15 Km. távolságban vele párhuzamosan folyó Eca.

A Pó és az Eca alsó folyásában tehát egy kb. 110 Km. hosszú és 15-20 Km. szélességű földcsatorna van, mely földcsatorna az Adriai tenger felé eső nagyobbik részét „Polesinának”, nyugati kisebb felét pedig „Valli grandi Veronesi”-nek neveznek. Mindkettő egyazon azonos kiterjedésű mocsaras terület volt, ma azonban legcsekélyebb részét is van csapolva és a kultúra számára meghódítva. Főleg síántóföld és rétművelés (előző csak részben) van rajta. Száncs 7-40 széles a Póval párhuzamos és töltések közé szerkelt csatorna húzódik végig a Polesina területén, melyek közül a legnevezetesebb a Naviglio Adigeito és a Canal Bianco.

Ezekon kívül még számos 0,5-2 m. széles vízelvezető árok szelik keresztül az egész területet, melyek arra szolgálják, hogy a talajvizet mely különösen az esős időszakban nagy hőmérsékletben van, levezessék. Mindenesen vízekükre sokkal magasabban fekszenek, mint a környék terep így tehát ezen egész területnek az elárasztása igen könnyen lehetséges.

1866-ban fel is merült az az eszme a mikor Albrecht főherceg Verona körüli barcolt és attól lehetett tartania, hogy a Pótól délre felvonult olaszok a hátába támadnak. Tekintettel a keletkezhető óriási károokra mégis elállott az osztrák hadvezetőség ettől

a szándékától. Vajon ha most erre kerül a sor, az olaszok vissza fognak e riadni ettől a reteszabálytól?

A Pónak baloldali mellékfolyói közül csak a Ticinó és Mingió jöhetnek akadályszámra. A mausi nagy tavaktól lefelé a Mincio is magas töltések kísérik. A Pónak az alpelekből jőző többi mellékfolyói közöttük a Dora Baltea, Sesia, Agogna, Adda, Oglio és Chiese rendszeres vízállásnál egészen a torkolatig több helyen átgázolhatók. A Pónak déli mellékfolyói kivéve az át nem gázolható Tanarót szintén csak áradáskor alkotnak komoly akadályokat. A velencei partifolyók a Tagliamento, Piave és Brenta tartályok (Torrensek) vagyis igen változó vízállásúak, széles, kavicsos és görgötesen medrük nyáron és télen gyakran teljesen kiszárad, de hóolvadáskor, az őszi eszések idején, sőt nagy záporok után is hirtelen megduzzad és a rohanó vízözönök igen nagy a romboló ereje. A Livensa és Bredighione állandóbb viszonyosságúak és a medrük is szűkebb.

As olasz síkságon csak igen kevés dombozat, illetve terepemelkedés található. Legnevezetesebb a híres „Minció-téreg”, mely a Garda tó déli partjait övezi körül a Minció mindkét partján és amely terep annyira sok véres haromnak volt már a színtere. Megemlítendő továbbá még a Verona és Padua között fekvő Monte Bertoi és a Pádutól délnyugatra fekvő Colli Euganei, melyek mintegy 400 m. magasságban önállóan emelkednek ki a síkságból. Ugyanígy a Bosco Montello, Trevisiótól északnyugatra a Piave partján. Mind ezeknek az emelkedéseknek igen meredek lejtők van, melyek sűrű kultúrával

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.
 Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetei és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.
 Állandó újdonságok kész női connectói alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.
 Telefon 11-09. Telefon 11-09.

Képes címre 12 Ft.

vannak borítva és igen nehezen járhatók. Az olasz síkság tulajdonképpen két fő részből áll. Nevezetesen: a) a Póitól délre, melynek délkeleti részét „Emília“-nek nevezzük, b) a velencei síkságból, mely az Eostól északkeletre terül el.

Az északkeleti síkságot rendkívül bő művelésű szőlőterületekkel, és mégis ha az utatról látjuk, igen nehéz az előrehaladás, mert a termékeny síkság sűrű olasz művelésű van borítva. Ez az „olasz művelés“ gabonaterületekből, szőlőterületekből és gyümölcsösökből áll. Minden tel polatnyi föld ki van itt használatra. Az egyes földparcellák gyümölcsfákkal, résszel, szőlőkkel (szőlőtermelés) vannak több sorban körülvéve. A gyümölcsfákat a lucas-szerűleg művelt szőlők hosszú indái köré csoportosan gilyandzerűleg, úgy hogy egész szőlőkkel kullasztászerűleg sorakoznak egymáshoz. Az egész terület egy ritka erdő benyomását teszi az emberre. A legsűrűbb az a kultúra az Adda és Sasia között, tehát Milánó, Veronai és Pavia környékén. A termékenység fokozására az egész síkságot az óntórák csatornák sűrű hálózatával látják el. Egy igen jellegzetes művelésforma a síkságon a rizsföldek, melyek azonban nagyobb kiterjedésben csak a tengerpart vidékén, továbbá a Verona—Mantua és a Pó között, a valli—grandi—veronai vidékén, Milánó környékén és végül az Emiliában, tehát a síkságon főleg a nedves réssein fordulnak elő. Az egyes rizsföld parcellákat számos kis vízes árok választja el egymástól, melyek keskeny alacsony töltésűen vezetnek.

A rizsföldek márciusától szeptemberig kb. tőlőre érő víz alatt állanak. A tavaszi bőséges eső szeptemberben történik, a mikor azután a vizet lecsapolják és visszamarad az erősen elszáradt föld. A mozgás ezeken a helyeken természetesen igen nehéz. A mozgást és átkelhetőséget az is nagyon megnehezíti, hogy az országutakat mindkét oldalán gyakran 2 méter mély és széles vízzel telt árkok kísérik, vagy pedig egy-egy hosszú köfal átszeli vagy az „olasz művelés“ által az utját az utról való letérésnek. Ezek az akadályok gyakran igen hosszú utasakozásokon megszakítás nélkül fordulnak elő és így az ut egy valószínűleg sorost alkot, melyből a csapatok letérése a harcra való fejlődése rendkívül módon meg van nehezítve.

Lombardiában nagy kiterjedésű rétek is vannak, erdők azonban csak a legrikább esetben találhatók. B tengerpartot megérintő lagúnák is, mely körülbelül 1015 kilométer széles igen nehezen járható területek.

Az éghajlat általában jóval igen egészséges, csupán a macorras részekben és a tengerpart mentén uralkodik a szél.

Az olasz síkság embermivelését óia mindég nagy harcoknak volt a szünet. Innét van az, hogy a városokat falakkal körülvették, árkokkal tornyokkal és várakkal látták el.

A minisztertanács befejezte a választójog tárgyalását. A Bn. Tnd. jelenl: A mai minisztertanácsban befejezték a választójogi törvényjavaslat tárgyalását. Egyéből nem tárgyaltak.

Az olaszok katasztrófája.

Még ezelőtt tizenhat nappal a bainsizzai fensíkra pihent az olasz hadsereg azokon a babérokon, melyeket rettenetes nagy véráldozatok árán küzdött ki magának a több hetes XI-ik Isonzói csatában. Igen, ott pihent és sóváran nézett le Triest felé és újabb támadásra készülődött, melyet az antant nagy hanggal egész nyíltan hirdetett is. Hiszen a Monte Santó, „Triesztnak kulcsa“ már kezében volt, tehát csak még egy nekirugaszkodás és teljesedésbe megy az olaszok hő vágya! Az olasz parlamentben nyíltan hirdették, hogy teljesen felesleges a pápa béke jegyzékére választ adni, mert mi már kimondottuk az utolsó szót, hogy „soha“, tehát fegyverrel a kézben kell elvenni tőlünk mindazokat a területeket, melyekre Olaszország aspirál. Mi nem lár-mázunk, nem ütöttük a dobot, még csak nem is fenyegetőztünk, hanem szép csandban készültünk és a mikor készen voltunk, gyorsan és biztosan cselekedtünk, mert már tapasztalásból tudhatjuk, hogy ma nagyon is olyan világot élünk, hogy nem a szavaknak, hanem csak a tetteknek van igazán eredménye. Ütésünk oly kegyetlelenül erős volt, hogy egyszeribe a legnagyobb katasztrófába sodorta gyűlöletes ellenségünket.

Rövid két hét alatt az egész olasz hadsereg alapjában vére rendítettük meg.

Míg az olasz főerő emberben és anyagban erősen megfogyatkozott, testben és lélekben megtörve hátrál nyugat felé magával sodorta a felváltó és velencei menekülő megrémült családok és a tisztségek, addig az egész hosszú Dolomiti arcvonal a beharagzott hegyi utakon öbölök felé a hegyekből a Piave vad völgyébe, hogy csatlakozást keressen a tőkre vert Isonzo hadsereggel, hogy azután valahol együttesen lábukat megvetve kísérletet tessenek a már minden oldalról utatuk öbölös elleneséges áradat feltartóztatására. És ne feledjék, hogy a visszavonuló Dolomiti seregek is maguk előtt hajtják a seregeikkel megrémült és aggok, asszonyok és gyermekek nagy tömegét. Az egyik áradat északról délnek, míg a másik keletről nyugatnak mozog.

És mi lesz akkor, a mikor a két áradat egymással csaknem derékszög alatt össze fog találkozni? És még csak elképzelni is rettenetes.

Teljes lehetetlennek tartják, hogy az olasz hadseregség urala lehessen a helyzetnek annyira, hogy azt a piráta nézés körülmények között végrehajtandó visszavonulást elvárni lehetséges legyen. Minden emberi eszmítés szerint az olaszok katasztrófája még csak most fog igazi nagyágában mutatkozni.

A Piave völgye Belluno és Feltré között egy 50 km. hosszú 6:3—8 km. széles termékeny völgymedencévé szélesedik ki. És

a völgymedence gyengén délkeleti irányban húzódik és a velencei síkságtól egy 1200—1800 m. magas heggyonulat által van elválasztva. Ezen heggyonulatot a Piave, de különösen a B. cata folyó egy 100—1000 m. magas sziklásadékokban tör keresztül, melyeken még 1—1 méter fe van az a már a síkságon fekvő Bassano, illetve Treviso. Ezen a két uton kívül még egy harmadik is vezet le Bellunóból Vitorionát Omaglianó felé felé felé Trevisóba. Magán a heggyonlaton keresztül csupán egy-egy és ösvény utak haladnak át. És a Belluno—Feltré medence tehát mintegy természetesen gyűjtőhelye lesz a Dolomiti fronttól visszavonuló csapatoknak és menekülőeknek. Hogy vajjon hogyan fog ez a demoralizált vagyis ember-tömeg ezen gyűjtőmedencéből az előbb említett három uton a velencei síkságra lefolyani, az igazán még a jövőnek a titka.

Ugy véljük, hogy a Belluno Feltré medencéből még halandó fognak menekni a csapataink mindaddig az ellenség nyomában vannak.

A tegnapi jelentés szerint csapataink már tegnapelőtt bevonultak a Relie sorostól délre fekvő S. Martinó di Castrozobba, innét pedig az említett medence délnyugati kijárata már csak még 25 Km-re van. Ha sikerül csapatainknak egy gyors előretöréssel a Cismona és Branta völgyén keresztül Feltré környékét elfoglalni úgy a visszavonuló olasz hadsereg még igen nagy katasztrófának és elbete, mely egy csapattal sem lesz kisebb arányú, mint volt az Isonzo és Tagliamento mellett.

Igen körülmények között csakugyan ismét föl kell tennünk a kérdést, hogy vajjon képes lesz-e a példátlanul megvert, ágyúink legnagyobb részétől megfosztott és erősen demoralizált olasz hadsereg, az a két Piave mentén sülvs és tartós védelemre megállni.

És most már még akkor is rendkívül nehéz feladat volna, ha az antantnak sikerült volna elegendő számú nehéz tüzérséget itt készenléts helyezni.

A feladat mindenesetre nehéz, de nem per absolute kivihetetlen. A mai helyzet szerint azonban — dacára annak, hogy előbbi cikkünkben rámutattunk arra, hogy az olaszokak milyen fontos érdekük a Piave Bassano—Garda tó vonalnak a tartása — inkább azt kell valószínűleg tartanunk, hogy a megvert olasz seregek egészen az Eost mögé fognak visszavonulni. Mert hiába a szükségesség és lehetőség két különböző fogalom.

Az olaszoknak bármily fontos érdekük fűződik is a Piave vonal tartásához, mégis föl fog kelteni azt az utat, ha a katasztrófális viszonyok annak megtartását lehetetlennek tesznek. Hogy vajjon a legközelebbi napok eseményei hogyan fognak ki alakulni, azt nem tudhatjuk, hanem csupán a bekövetkezéstől lehetségesekre mutatunk rá. **B.**

* Czernin hazatért. Budapesti tudósítók táviratozza: Berlinből jelentik: Czernin külügyminiszter kíséretével Bécsbe utazott.

A Piave felé üldözzük az olaszokat.

Olasz harcok. Budapest, november 7. (Hivatalos.) Az olaszok teljes visszavonulásban vannak a Piave felé. Üldözésük tervszerűen folyik. Osztrák-magyar hegyi csapatok együttes működéssel végrehajtott átkaroló mozdulatai Tolmezzo-tól délnyugatra néhány ezer olaszt megadásra kényszerítettek.

Keleten és Albániában semmi lényeges nem történt.

A vezérkar főnöke.

Olasz harcok. Berlin, november 7. A nagyfőhadiszállás jelenti. A hegyiségekben és a velencei síkságon folytatjuk az üldözést. Néhány ezer hadifogyót szállítottunk be.

Ludendorff, első főállásvezető.

Elértük a Livenza vonalat.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) A Weiff-ügynökség jelenti: A fiandriai front egyes szakaszain fokozott tűzértségi tevékenység. Susdauban helyi harcok. A velencei síkságon az ellenség üldözése közben elértük a Livenza vonalat. Több ezer foglyot ejtettünk.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) A Weiff-ügynökség jelenti: Az ellenség üldözése tovább halad előre. Csapataink elérték a Livensát. Ujabb több ezer foglyot szállítottunk be.

Zavarok Péterváron.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati ügynökség jelenti: Tegnap este nagyon kiélesedett az a konfliktus, amely a pétervári katonai kerület vezérkara és a munkástanács katonai forradalmi bizottsága között fennáll. Éjjel a bizottság értesítést kapott, hogy a pétervári katonai kormányzó a főváros környékén csapatokat hívott össze. A bizottság saját adatainak azt a garancsot adta, hogy ne engedelmeshedjenek a kormányzóknak.

Még jobban kiélesedett a helyzet, amikor Kerenszki több maximalista lapot betiltott. Este 5 órakor a bizottság azt a parancsot adta ki, hogy a munkástanács és a város centruma közötti hidat pravitásuk el és így az egész városban megállott a forgalom.

A kormányhü csapatok őrizet alatt tartják a várost.

Budapest, november 6. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Kerenszki az előparlament ülésén azt a kijelentést tette, hogy nemcsak a maximalisták dolgoznak az ellenforradalmon, hanem a polgárság egy része is igyekszik az orosz nemzet akaratát bilincsbe verni, ugyanakkor a fronton a németek előtt megnyitják tengerüket.

A háberu döntő csatája folyik Olaszországban?

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) Züriχből jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: Olaszországban — egy lehet — az egész háború eldöntéséért van szó.

A Stefani-ügynökséghez érkező tudósítások szerint lehetséges, hogy a Trenti síkságon nemcsak Olaszország, hanem az egész antant számára döntő csata folyik.

Amerikai csapatok indultak az olasz frontra.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Nagy amerikai csapatok indultak Angliába, ahonnan aztán tovább mennek az olasz frontra.

Elkeseredetten folyik a flandriai harc.

Brüsszel, november 7. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Ügynökség főnöke.

Rupprecht bajor trónörökös vezérkari főnök hadereportja. Flandriában tegnap elkeseredetten folyik a harc. Korábban a felderítő csapatok után a hadosztályok Pélouzellétől és Ypern-veulerei vasútig és a Brucelle Gheluveit vonal magaslatai ellen rohamra indultak. Passchendaele-től északra a támadás elhárító türelésükben összeomlott. Passchendaelebe az ellenség behatolt. Számos kővetésben ismét elragadtuk tőle a hegyes keleti részeit dél felé az ellenség új erőket vitt ki, ezek is a passchendaele-i betörtések csak hegyi kitörésekre voltak képesek. Allárah a falu keleti részén vannak.

A Lacelle és gheluvei magaslatok ellen nagy erővel indított roham legújabb részben vonalaink előtt megtört. Ahol az ellenség behatolt, ott közelharokban legyőzték, megsemmisítő támadásuk hatására keletre húzó támadásokat követve tartott. A csatákon tűzértségi harc éppéig tartott.

A nyugati arcvonal többi haderegeivel sok helyütt újraéledt a tűzértségi tevékenység és különösen a Meas keleti partján és körülötte a Sundgruban nagyobb hevesregekre fokozódott.

A keleti és macedóniai arcvonalon nem volt nagyobb helyi tevékenység.

Ludendorff, első főállásvezető.

Szurmay és Serényi a frontra utaztak.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) A 8 Urai Ujság megismétli azt a tegnapi hírt, hogy Serényi kiballgatása politikai okokból történik. Allítólag az Andrássy által tervezett egységes pártalakításnak óhajt lökést adni.

Bécsi jelentés szerint Surmay honvédelmi miniszter, valamint Serényi kereskedelemügyi miniszter tegnap este a frontra utaztak.

Czernin, Hohenlohe és Méray Vilmos császárnál.

Budapest, november 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Vilmos császár Czernin külügyminisztert, valamint Hohenlohe Schönfürth herceget és Méray nagykövetet kiballgatáson fogadta. Azután mind a hárman résztvettek az udvari regelin.

Figyeljen !!

Mona Lisa fényképész a legszebb fényképeket készíti.
Műterem Nagy Sándor-utca 4. szám.

Szenzációs ítélet a Hollaky bűnperben.

Megállapították a bűnösséget, de a büntetés alól felmentették.

Seress Barna tanácselnökről tegnap kiderült, hogy az aradi, azt a hunyadmegyei közviszonyok alapos ismerője s így hamar megértették egymást a vádlott és a bírósági elnökök, aki a következő kérdést tette fel Hollaky Iurának:

— Igaz-e az, hogy Zerkovits Lajos vasúti ügyekben illető szempontokra helyeskedtek a tisztviselők?

Hollaky: Zerkovits vasutépítési szerződésait nem tudom bemutatni, mert ügyvédem, Póynár Sasvó dr. katoná, de egy alkalommal adatokat hozott fel, amelyek a kérdésre választ adnának, kérem ezeket felolvasni.

Elnök: A perrendtartás tiltja, a védő ugyanis beszélhet, amit akar, de ez nem bizonyíték.

Hollaky: Tízannyolc év óta szakítás, szerelés úján elköttyavetyélők birtokaimat, becsületemtől megfosztottak, mert rágalma-zónak neveztek s a végén talán még be is zárnak, akik pedig megfosztottak vagyonom-tól, azok fényes előmozdításban részesülnek, kiténtetést kapnak.

Elnök: Nevezze meg azt az embert, aki ön ellen tett valamit, ne általánosságban beszéljen.

Hollaky: Aradvármegye közigazgatási bizottsága.

Elnök: Ez egy testület.

Hollaky: Nem tudom, ki adta ki a határozatokat. A főispánnak is kell valami kila felelősségek lenni, a tiszt ügyészek is, az alispánnak is.

Elnök: Mindig kapott tömeges beadványokra választ s ezek ellen fellebbezésrel is élt. Minket is megtámadna, ha ön ellen döntöznénk?

Hollaky: Nem, fellebbeznék.

Elnök: Itt van a miniszteriumnak egy sor döntése.

Hollaky: De nem ismerlém, hogy eltemem döntött. A miniszter is kötelezi az igazságot. Ha a törvény rendelkezését mutatam fel s a miniszter miért nem tett ennek eleget?

Elnök: Nem lehet ilyet mondani. Ha való volna, amit ön írt, akkor az aradmegyei közigazgatási bizottság 25-30 tagját önvádi eljárás alá kellene vonni. Ha ön törvénybe ütköző dolgot eszlel, szem...

Hollaky: Akkor táblabíró lesz. Van rá esélyem.

Elnök: A magyar igazságszolgáltatásról nem szabad ilyet mondani, kényveseri: arra, hogy esetleg rendelkezéssel éljek. Vagyuk sorba a bizottsági tagokat. Báró Bárhidy Antalt vádolja, hogy illető szempontokat freányosított?

Hollaky: Úgyesdém nem illető ember.

Elnök: Fábrián Lászlót?

Hollaky: Igen.

Elnök: Az a dugasdug ember a törvényesek elnöke?

Hollaky: Igen. Kérvény, a elkészítő nem a fegyházban tartotta el büntetését, hanem kényelmessé s ez az 5 máva.

Elnök: Semtanu vagyok arra, mert ott

voliam jegyző, hogy Kérvényt tegyház helyett börtönre vitte a tábla a hátrérintor-vadása miatt büntetését megszakított. Hilarica Sándort vádolják?

Hollaky: Ültetember, illető szempontok veszek.

Elnök: Hogy lehet ez?

Hollaky: Aki folyton türelmet csinál, az az szertai vagyondát, aznak araditai és a közigazgatással nincs szála, miért választották be, hiszen sose közigazgatott. Tiszteletre méltó ember, de sose mondta meg, miért lett közigazgatási bizottsági tag.

Elnök: Válaszolt: azt volt, és még tiszteltetés, érhet megaláztatás is. Nae itaóbbi Odón?

Hollaky: Nyugodjék békében.

Elnök: Dáfocki Nagy Lajos?

Hollaky: Igen. Bizetlen vizsgálatot nem vezetett úgy keresztül, ahogyan kellett volna. Én büntetői feljelentést tettem Lengyel Karoly megphatósági főszolgabíró ellen, aki ellen a **«endörömester is 207 folje lentést adott be»**. Dáfocki Nagy Lajos ugy huna halasztotta a vizsgálatot, míg a fő szolgabíró meghalt.

Elnök: Kérem, vegyük egy analóg esetet: ismerjék mind a kétket a hunyadmegyei állapotokat. Hát Pogány Béla fegyelmi ügyének be nem fejezését? Csulay állapítat vonná felelősségre?

Hollaky: A főispán nekem azt mondta, hogy Pogány Béla maga kérte fegyelmi ügyének minél később való befejezését. — Egyébként én Aradmegye közgyűlésén interpelláltam, milyen megaláztatást követelt el Dáfocki Nagy Lajos ellen s ezzel kárt okozott nekem és urbéreseknek. Ő erre azt válaszolta, hogy hat hónap múlva ad választ, de akkor sem a lényegre aított, az fále, az faria nem volt.

Elnök: Hol van az írás? (Keres.) Ilyen eszébhényt írásokat se láttam.

Hollaky: Az Aradmegye virtusa, hogy ne lehessen belőle kiköskodni semmit. Elvették a birtokomat, holott a vasút nekem 24000, az urbéreseknek 64000 korona kárt okozott. Nekem nem szabad védekezni, pedig csak a törvény rendelkezésének teljesítését kérem.

Elnök: Most is azt csináljuk, hogy folyton védekezünk. Itt van az interpelláció hitelesített szövege. (Felolvassa a szöveget, amely szerint Hollaky kéri, hogy miután Ludwig Zerkovits wieni lakos meghalt, az általa épített aradi vasutat miért terje le az Aradmegye országosan ismert közigazgatása, mert esznetel.)

Hollaky (felváltva): Hogy bínnak el velem. Beigazolom hogy ez nem a hiteles szövege az én interpellációmnak. Én a bíróság félrevezetése. Megbetegektem e mód-azra, hogy ilyet marnek eszlekedni. (Lélt az át.)

Elnök: Az állapán arról jelentést tett a közigazgatási bizottságnak, hogy az járjon el, az az illetékes. Itt van. (Felolvassa a feljelentést.)

Hollaky: Borzasztó dolog, sok mindent eltem meg Aradmegyében, elvették mindene-m, nincs semmim, de sem tudok szavakat találni (Szemnyezik). Micsoda közigazgatás, ilyet marnek csinálni.

Elnök: Itt van egy beadvány, hogy haradjak el a vasutat, mert az nincs üzemben s csak két óra. Menjén ki a főszolgabíró

az a határozat. Ki is ment Ed s Elmer főszolgabíró és én.

Hollaky: Igen.

Elnök: Felolvassa a Zerkovits felelősgazdát iratát, azután kihallgatja

Pál Miklós ardi főszolgabírót, aki a Zerkovits felelősgazdától azt mondja, hogy azt helytelenül tervezték. Tervezője Olhovay József nézők volt, a csueti kőbánya készítője, Zerkovitsmal szerződéses viszonyban állott, de az államépítészeti hivatal bocsátott tegye volt. Nincs róla tudomás, hogy a közigazgatási bizottság Hollaky ellen elkövetett volna valamit, hogy tönkragyog. Tudja, hogy Hollaky a megye vezetőségivel rossz viszonyban állott, elégedetlenkedett. Tudja, hogy Lengyel Sándor főszolgabíró, ahol lehetett, ment Hollakyn.

Bloyer Áramia tanu, a gurakendoi cementgyár volt igazgatója annyi tud, hogy Zerkovits mindenki lehall, lefőszött.

Dámtán főtelen teremben foglalták a tárgyalást.

Hollaky: 1898-tól kellemes elmondanom mindent, amit szenvedtem.

Elnök: Csak bizonyítékokat, tényeket kérlek, a többinek helye a védőszóadéban van.

Hollaky: A Zerkovits második vasúti tervét mindig sorokivál íntatték.

Elnök: Megállapítható, hogy minden akta „szonni” os.

Hollaky: Jegyzeteket nésem át.

Elnök: Kérlek szünetet.

Hollaky: eszméket mond be, előveszik az aktákat s felolvassák.

Asztán a bíróság a bizonyítási eljárást befejezetnek jelentette ki.

Farkas István kir. ügyész fenntartja a a vádat és kéri Hollakit fura utlását, miután a feljelentett bizonyítási eljárás a vádlóra kedvezőtlenül állott ki.

Hollaky Iura: Én rágalmasónak eszlettem, hivatásom rágalmező vagyok a vádló irat szerint. Vagyonomat a közigazgatás közreműködésével elvesztettem. Becsületem től utarak megfosztott! Lehet-e engem olttén, mikor érez karomra azt sem tudom, hova írt, ki vette el 3500 holdas birtokomat.

Feimentő ítélet

A bíróság hossza tanácskozás után késő este hirdette ki ítéletét. A bíróság Hollaky Iurának ezen kifejezése miatt, melyben Arad vármegye közigazgatási bizottságát, mint érdekesvességet opesztrofálta, a vádlott bűnösségét megállapította. Tekintettel azonban arra, hogy a sértett hatóság a vádlottal szemben olyan provokáló volt, amely a Hollaky Iura lakalmait kifejezésait indokolttá tették, a bíróság a becsület védelméről szóló törvény 18. cikkében alapján **Hollaky Iurát a büntetés alól felmentette.**

Az ítélet ellen úgy a kir. ügyész, mint a vádlott fellebbezést jelentett be.

A delegáció összehívása. Budapesti tudósítónk jelenti: Felhivatalosan jelentik, hogy a király a delegációt december 8-ikára Bécsbe összehívta és az erre vonatkozó királyi kéréseket, amelyeket a király Wakerléhez, Csorinához és Seidlerhez intézett, a hivatalos lap holnapki számában fogunk megjelenteni.

Nyugalomba vonuló főszolgabírók. Biharvármegyének három kiváló és legidősebb idő óta működő főszolgabíróját nyújtotta be nyugdíjazás iránti kérelmét a vármegye főispánjának. A nyugalmába vonuló főszolgabírók a következők: Nagy Márton közponit, Jézerniozky Dániel borslyó-uffalut és Kovácsnay Marelé székelyhídi járási főszolgabírók. A nyugdíjazási kérelmek felett a márelusi közigyalás díjat.

A mai városi közgyűlés és a pártok.

A munkapárt értekezlete.

A nagyváradi munkapártnak törvényhatósági bizottsági tagjai tegnap este értekezletet tartottak, amelyen a mai városi közgyűlés elő kerülő ügyeket tárgyalták, dr. Hovényi Géza ud. tanácsos, országgyűlési képviselő elnökléte alatt.

A megüresedett irodatisztai és az esetleg megüresedő inokai állások választás utján való betöltését, tekintettel arra, hogy az összesen 19 pályázó közül, az egyetlen idegen pályázó kivételével a kijelölt választmány mind a 18 pályázót jelölte, a mai közgyűlésen nyílt kérdésnek hagyja a párt.

Kassa város felterjesztését, hogy a törvényhatósági tagok a közgyűlésen elmondott beszédeikért bünyvádi eljárás alá vonhatók ne legyenek, a tanács nem tartja pártolendőnek. A párt a tanács javaslatát elfogadja.

A közfelmerési ügyosztály évi zárszámadásait és a felügyelő bizottság jelentését, mely az ügyosztályvezetők és az alkalmazottak buzgó működését kiemeli a fizetésük javítását javasolja, — vitatták meg.

A felügyelő bizottság javasolja, hogy Lukács Odón főjegyző részére az elmúlt évet illető évi 10000 korona jutalmat, a most kezdődő évet pedig havi 1000 korona tiszteletdíjat adjanak. A városi tanács a bizottság javaslatát elfogadásra ajánlja, a havi 1000 korona tiszteletdíj kivételével, mivel egy is terében van az összes városi úszóknak éven álló tiszteletdíj jutalmazása a ezzel együtt tennék javaslatot a Lukács Odón jutalmazásáról is. A párthoz tartozó városatyák a tanács javaslatát mellett foglaltak állást.

A közfelmerési felügyelő-bizottság egy szöveggel javasolja, hogy a cukorkiosztást próbaképpen bízzák a kereskedőkre. Ezzel azonban a város tanácsa javasolja, hogy a cukorkiosztást továbbra is a városi élelmiszeri ügyosztály tartsa a kezében.

Hosszabb vita után az értekezlet a tanács javaslatát mellett foglalt állást, de valószínűleg más irányban is lesznek felszólalások a mai közgyűlésen.

A Munkás közvetítő hivatal szervezeti szabályzatát és költségvetését elfogadják, de egyben indítványozzák, hogy írjon fel a közgyűlés a kormányhoz a költségek fedezését kérje, tekintettel arra, hogy a hivatal létesítése és fenntartása állami feladat.

A katonai kórháznak elfoglalt iskolák visszabevételében tárgyában elfogadják a tanács javaslatát, hogy a törvényhatóság felírja a honvédelmi és hadgyimnáziumterülethez a közbiztonsági kéri fel a város főispánját és országgyűlési képviselőjét.

Megárvá tette az értekezlet a tanácsnak az árkaséki inokai állások szervezése, valamint egyes állásoknak szántási állásokká való átnevezésére vonatkozó javaslatát.

A Szent László-téri villamosbódé költségeinek kérdésénél dr. Medvigy Gábor nem fogadja el a tanács javaslatát, hogy a bódé újabb költséggel kiemelési munkát, mert erre több pénzt nem adhat ki a város, mert az

bódé után lebontandó. Az építés költségét tulajdonképpen Községi József főmérnöknek kellene megtéríteni, de ezt nem kívánja meg a főmérnököt nem rosszakarat vezette. A háború után azonban is kell a bódét bontani.

Az értekezlet dr. Medvigy Gábor álláspontjához képest, a tanács javaslatát nem fogadja el.

Végül a tanács ezen javaslatánál, hogy a városi napidíjakok illetményét napi 1 koronával emeljék, az értekezlet amellett foglalt állást, hogy a napidíjakok illetményét száz százalékkal emeljék.

A többi apróbb ügyekben a tanács javaslatát fogadják el.

A függetlenségi párt értekezlete.

Tegnap délután tartották a függetlenségi párt törvényhatósági tagjai értekezletet a mai közgyűlés tárgyaival megbeszélése céljából. Az értekezletet dr. Stokker József elnök nyitotta meg.

As irodatisztai és inokai állások betöltéséből a párt nem csinál pártkérdést.

A közfelmerési számadásánál hosszabb vita fejlődött ki. A párt tagjai mindannyian a legnagyobb elismeréssel szólunk Lukács Odón főjegyző működéséről, aki a közfelmerési tereben mutat vezető az egész országban példátlan munkáját fejt ki. A párt elfogadja a tanács javaslatát, hogy a főjegyző részére 10000 korona működési pótlékot szavazzanak meg.

Indítvány merült fel, hogy az a működési pótlékot állandó fizetésül adják a főjegyzőnek és pedig évi 12000 koronát. A párt tagjai hosszabb vita után nyílt kérdésnek hagyták az ügyet.

Megállapodott ezután a párt abban, hogy Váradi Lajosnak 3000 koronát, Schers Károlynak 2000 koronát javasolnak, hogy ez a város a közgyűlés jutalmul a közfelmerési felületi irányításáért.

A párt elfogadja a tanács javaslatát, hogy Lotz Gábor, dr. Csécs János, Kucseric János részére szántási állás szervezéséért kiváló munkásságukért.

A cukorkiosztásra vonatkozólag az értekezlet úgy döntött, hogy nem bízza a kereskedőkre az árusítást.

Az iparis tanácsadókak tanácsának ördíj 50 százalékkal felszámolását fogja indítványozni a párt.

A tanács javasolja, hogy a Szent László-téri bódét teljesen felszámolják és a város (Majlithával adják birtokait) Az értekezlet egyhangú állást foglalt a tervezet ellen. A bizottság a rendelte a bódé lebontását. A párt követelni fogja a közgyűlésen, hogy állapítsanak meg, miért nem bontották végleg a bódét és hogy ki rendelje el a bódé felépítését, mely előfeltételezi a teret a 10,000 korona felszámolás kiadását okozott a városnak.

A párt csak ezekben a kérdésekben szólal fel.

* Most az ideje a szűkebb festésnek, az ékezetes tisztításnak, miatta utcai festés, fürdő- és női ruhák tisztítás, gyászszertűs ruhák elszőrése kivételben fűtetnek Kallenberg Vilmos kelmefestő a vegytisztító gyárában Nagyváradon.

Biharmegye köszönete Érmihályfalvának és Belényesnek

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharvámegye közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta a havi rendszeres ülését Malatinszky Lajos főispán elnökléte alatt. Az ülésen jelen voltak: Kerácsy János, Fráter Barnabás, Székely Károly, Pallay Lajos, Fáy Lajos, Verner Kálmán, Baranyi András, Gara Sándor, Keszthelyi Zoltán, Balogh Elemér, Németh István, Varró Domokos, Móri Ernő dr, Thury Endre, Nyiktor Alajos, Vasady Lajos és Szunyogh Lajos.

As elispáni nemleges jelentés után Verzer Kálmán, Biharvámegye árvaszéknak elnöke a következő jelentést tette:

Tisztelettel bejelentem, hogy az elmúlt hónapban Vaskó, Belényes, Székelyhid, Margita, Érmihályfalva és Biharvámegye községeiben jelentem meg közlő felügyelői vizsgálataim és az ezen járási sík helyeken tartott értekezletek a járási és községi hatóságok bizottságok megalapítása és működésének irányítása körül szédkeztem.

Mintegy a hadbavonultak ügyei gyámhatósági intézkedés alá utaltattak, de meg kell mindenképpen megkapni a azon tisztán határozatból eredő ösztönös és szilárd ember felétti munkálkodás, melyet dr. Andrassy Ernő járási orvos, tb. vármegyei főorvos Érmihályfalván — bár a Vörös Kereszt egyet még csak alakulban van — fáradságot nem ismerve oly kórházat létesített 3 különböző épületben, 180 ágygyal, mely akkor, amíg a vidéki kórházak beszállásáról volt szó, nemcsak megelődött helyet, de amilyenek 200 ágyra való kiépítésre kérelmet; ezen hatóság munkálkodást kötelese gémelek tartom felemlíteni, tisztelettel megköszönve azt, hogy személyesen meggyőződtem arról, hogy a 180 beteg gyógykezelését egymagában, fáradsága és leánya segítségével dr. Andrassy Ernő orvos ur teljesíti a a nagy számú betegállományban katonáknak nemcsak egészségük helyreállítása körül működik bemutatni hatóság eredményesen, de az élelmiszeri szükség munkáját Szécs János román hadbavonult segédkezelésével akként oldja meg, hogy az általa létesített és fenntartott kórházba való ápolás és táplálkozásról is hatékony emeltesik meg a főképv. vármegyében, ezen újból a hatásra került sok sok hadbavonult.

Ezen ugyancsak indokból, mint t. i. a hadbavonultak gyámhatóságai maradt családtagjai fokozottabb gyámhatósági értekezése, vagy az árvaszéki kötelesege folytán náluk szível emlékezem meg azon önzetlenség, amelyet az áldozatkészség ügyben bizottság a közlekedésben rendszeres Belényesben a amelynek kiváló anyagi sikeréért Tomszán Dicső és dr. Köveszény Dicső főszolgabírók, dr. Szécs Sándor és Gara Sándor oly lelkesen fáradoztak.

Malatinszky Lajos főispán hála szavakkal indítványozza, hogy Andrassy Ernő dr. járásorvosnak és családjának, továbbá Gara Sándor gör. kate. püspökségi uradalmi jószágkezelésének és Szécs Sándor kir. ítélőbírói bírónak Biharvámegye jegyzőkönyvileg mondjon köszönetet addig is, míg a valóban megérdemelt magas kiutalás megérkezik.

As indítványt az ülés egyhangúlag elfogadta.

Ezután még néhány folyó közigazgatási ügy tárgyalása után az ülés véget ért.

Hitelmeghosszabbításra irányuló fondorlat.

Emelni kell az ügyvédi díjakat.

Altmann Zeigmond ügyvéd úr kereskedő tartozott 167 koronával egy hitelszűjsnek, aki végrehajtást, majd árverést kért ellene. Az árverést 1912. december 19-án tartották ki, s Altmann december 18-án megjelent Kotzó János dr. ügyvédnél, lefoglalt 87 koronát, mert tőle bírsága nem volt. Hiteledéket kért azonban január végéig, s e célból engedélyezte Nilles József és Jánosossal szemben fennálló 180 koronás koronás követelését a hitelesítőnek.

Kiderült, hogy neki a két körösztársai ember szemével sem tartozik, tehát család miatt indult meg ellene az eljárás.

Gyenge Béla tanácselölök vezetésével itélkező tanács (Nagy Béla dr. és Persa Ferenc bírók, Mayer Ákos dr. jegyző, Nester József dr. királyi ügyész.) Kiballgatta Altmann Zeigmondot, aki bevallotta, hogy mielőtt az árverés napja közeledett, megírta, s egy fiktív követelést cédált a hitelesítőnek. Nem volt belőle haszna, s becsületlen ember volt mindíg.

Kotzó János dr. Felmér Ersei s a többi tanú kiballgatása után a bíróság 50 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat **hitelmeghosszabbításra irányuló fondorlatért.** Mely hű közhatalmának vette vadlottságát, s azt, hogy őt ev. ó a folyik ellene az a per. Mírdnyáján fellebbesnek, Kotzó János dr. pedig az ügyvédi képviselői költségek felvételére vegett, mert a régi közhatalmának a változott viszonyokra nem felelnek meg a tulajdonságok.

A Népszerező Főiskolai Tanfolyam első előadása.

Tegnap délután 6 órakor nyílt meg a kir. kath. jogakadémia tanári kara és a város több tudós tagja által rendezett Népszerező Főiskolai Tanfolyam, mely iránt a közönség élénk érdeklődést tanúsított.

A közönség sorában ott láttuk dr. Karácsonyi Jenőt, dr. Horváthi Gézát, dr. Vancsics Gyulát, Németh Istvánt, dr. Kovács Lajos, dr. Horváth Gyulát, dr. Károlyi Istvánt, Székely Károlyt, Bosóky Gyulát, dr. Károly Gyulát, dr. Medvigy Gábort, dr. Popovits Miklóst, dr. Bosóky Ferencet, dr. Taury Kálmánt, dr. Sigmund Andort, dr. Galamb Pált, dr. Szeméjy Kálmánt, dr. Suhajda Györgyöt, Labancs Györgyöt, Kákos Istvánt, dr. Nagy Bélát, Malcher Károlyt, Szalay Jánost, Sebuztek Adolfot, Rós Mihályt, Straub Ferencet, Lányi Sándort stb.

A jelenlévő közönséget dr. Bozóky Alajos, a jogakadémia ny. igazgatója fogadta tisztelettel fogadott rövid beszédében. Utána dr. Buday Gyula jogakadémiai dékán válaszolt az előadások mibenlétét és célját s kérte a közönséget, hogy minden egyes alkalommal minél többen vegyenek részt az előadások hallgatásában.

Az első előadó a jogakadémia tudós tanára Horváth Jenő dr. volt, aki általános érdeklődés közepette lefoglalt a XX. század

történetét, s az események indító okait, amelyek a világháborút eredményezték.

Ismeretjén a világ politikát a közép kortól kiindulva napjainkig, a hatalmak politikájának fejlődését, államvezetéseket szócímű beszédét és alakulását, mindvégig élvezetes és könnyed tónusban, egy helyen a lakus is tisztán képet nyerhetett az ország vezető politikai céljairól.

A következő előadást vezényelt: Bartha László honvédelmi tanácsos, hadapródiskolai tanár s modern háború szerető, a mosgó állástól kezdve a támadásig.

A jelenlévők fensőt érdeklődéssel hallgatták a repesszi stílusban tartott előadást. A két hírló előadó a jövő hét szerdáján folytatja és fejezi be előadását.

Katholikus Sajtóhölgybizottság Nagyváradon.

Uj, nagy re. élyekre hívott szervezet lépett tegnap a keresztény sajtó harcosai sorába: megszalkult a Nagyváradi Katholikus Sajtóhölgybizottság.

A Kath. Kör választmányi termében gyűltek össze Nagyváradi előkelő hölgyei, akik a keresztény sajtó érdekében komoly és értékes munkára kívának vállalkozni. Az alakuló gyűlést Gálly Sándor hitvány nyitotta meg megbeszélés, lelkes beszéddel, melyben a keresztény sajtó fontosságát nagy alaposítással és meggyőző erővel vázolta. Beszédének hatására a jelenlévők egyhangú lelkesedéssel kimondották, hogy a nagyváradi Sajtóhölgybizottságot megszalkítják.

A bizottság elnöke Gálly Sándor indítványára egyhangúlag özv. dr. Márkus Lászlóval választották meg, a ki rövid, formás beszédben vázolta a Sajtóhölgybizottság feladatait s megköszönte a bizalmat, a jövőre is kérte a hölgyek támogatását.

Ezután a következőképp alakították meg a tisztikart:

Elnök: özv. dr. Márkus László.
Társelnök: özv. Uláh Ágnesé.
Egyházi elnök: Gálly Sándor.
Ügyvezető elnökök: dr. Krüger Aladár és Sztrákóczy Géza.
Főtitkár: Pálffy Jánosé.
Jegyző: dr. Krüger Aladár.
Tudár: Némethy Ilonka.
Pénztárnok: Justa Mária.

A választások után dr. Krüger Aladár a kath. sajtó nevében köszönetet mondott a hölgyeknek, kik a keresztény sajtó ügyét olyan lelkes lelkességgel tették magukévá s a zámolatot néhány gyakorlati szempontot, melyek figyelésre veteleivel a hölgybizottság egyre szebb és szebb eredményeket fog elérni. A sajtóhölgybizottság Nagyváradi keresztény női hölgytársadalmának egyik legfontosabb szellemi központja lesz, a mely rövidesen éreztetni fogja hatását a sajtó és ezzel az egész közvélemény kialakulása terén.

Az alakuló gyűlésen 80-an jelentettek be belépésüket a bizottságba; a taggyűlés folyamatosan van a a bizottság legközelebbi megkezdési gyakorlati tevékenységét.

*** A Nagyváradi Takarékpénztár** értesíti t. ügyfelet, hogy a haodik magyar hűdőkésön kötvényeket az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltattja.

..HIREK

*** Biharvármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 14-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyet főleg az tessz munkaségessé, hogy a vármegye 1918. évi központi költségvetésének a hó 30-ára készen kell lennie.

*** Nem jönnek vissza a 37-esek.** Meczslam indult meg legközelebb a 37-ik gyűlésre nek Belgrádból Nagyváradra visszaszabélyesítés iránt. Ugy értesítik, hogy az a terv végkép megmarad, mert a tisztaságban a jelenlévők vannak, hogy Nagyváradon a lakás viszonyok fűrtetlennek, lakás bíros és a megélhetés oly drága, hogy a tisztasági dírtól is megáll nem tudnak, Belgrádban pedig olcsóbb minden.

*** Kongregációi élet.** Az Üldök Mária-kongregációja ma délután fél 6 órakor tartja rendszeres gyűlést a székely helyen.

*** Apologiai kurzus.** Az apologiai kurzus előadása a jövő hét péntekjén fog megtartatni.

*** Két-két bíró egy szobában.** Tegnap rendelkezést kaptak a királyi törvényszék bírói arról, hogy a tisztasági miatt a tőrtészt radulják a osztó lehetősé g 2-2 bíró helyekedjék el egy-egy szobában, hogy úgy módon a tőrtészt igygy 6 hivatali szobák száma kevesebb legyen. Körörsy Árpád igazgató Reke Kálmán dr. elnöki titkárral együtt összejárták a törvényszéki palota helyiségait s az új beosztást végrehajtották. Ugyanazok járnak a megédlvatalok is. Csak azt kívánjuk, hogy az a beosztás ne válják hátrányra a hivatali teendőket. Tavaly is volt ilyen tisztasági, a jegyzőket a II. 123 ban internáltak a ott bírók néhányan ment a munka.

*** A Szoborbizottság ülése.** A Szoborbizottság tegnap délután Rimler Károly polgármester elnöklése alatt ülést tartott. A polgármester bejelentette, hogy a belényesi üregély fényes sikerrel járt. Papp János hadnagy ismertette az eredményt, addig két járásból nem érkezett be a gyűjtött összeg, összesen 40 ezer korona. Erődegy várható a költségek levonása nélkül. Verner Kálmán bejelenté, hogy a legközelebbi szoborünnepély Biharvármegyei szoborban lesz. Szóba került, hogy az adományokat az két helyen, a városonál és a megyénél költö-költő, hanem együtt éreztet. elhatározták, hogy az addig befolyt összeget a legtöbb kamatot nyújtó bankok helyezik el.

*** Dajkovits János gyász.** Dajkovits János fényesépész 5 hónapos Fertő fia várattannul meghalt. Csütörtök délután 10 órakor temetik Szemke György utca 11. sz. hástól a r. kath. vallás szeriariása szerint.

*** Adományok.** Tegnap a következő jótékony adományokat küldték be szerkesztőségünkbe: Kovács Lajosné szegény asszony részére: Assódi Mihály 4, a r. kath. tanítókép: 150, Taltbaum Pirkász 3, összesen 8 K 50 fillér. — A kath. anya-összesen öredekemre Dajkovits János 4 K. — A hűdők szűdők gondosására a széles utcai áll. lakola 21 K 40 fillér. — A rokkantak javára Horváth Kálmán: 20 korona.

Oroszország nem segítheti Olaszországot.

Budapest, november 7. (Saját tudósítókól.) Stockholmból jelentik: Anglia Buchanaw angol nagykövet útján felszólította Oroszországot Olaszország tehermentesítésére. Azt az óhaját tolmácsolta, hogy Oroszország indítson offenzívát.

A lapok jelentik, hogy Oroszország ezt a követelési elutasítja, mivel az orosz front is fenyegetve van.

*** A vádtanács elnöke: Hermann Aladár.** Tátray Kálmánnak a fiatalkoruk bíróságához való távozásával a királyi törvényesek vádtanácsának elnöki tiszte üresedett meg. E nehéz, fontos és jogászi önállóságot kívánó állást Hermann Aladár bírónai töltötték be. Hermann Aladár hivatalos tevékenységében súlyos betegséggel küzdött, amelyből szerencsésen felépült a mint lelkifemertése tisztviselő, azonban megkezdte működését.

*** Az „Udv hajnia“ című evangélikus színházi szereplője!** A rendezőség eseten tudatja a szereplőkkel, hogy a szerepek kiosztása nem holnap, pénteken, hanem a jövő héten csütörtökön fog megtörténni. A karénkeszeket ellenben kéri a rendezőség, hogy eszveskedjenek holnap pénteken délután 5 órakor a Katolikus Közbe elfáradni, amikor is Scharf Károly karnagy ur, hangnem szerint fogja őket kiválogatni és osztályosni.

*** A gyertyakészletek zár alá vétele.** A hivatalos lap miniszteri rendeletet közöl, amelynek értelmében a gyertyakészletek bejelentésdőlés (s pedig az Olaj-és Zsírfeldolgozó Bizottság Oroszág Szap-panelostó Irodája címre (Budapest, V. Sas uca 20.) A bejelentés lapokat az Iparhá-
tóság adja. A bejelentett készletek zár alá vételnek a közérdekeltség biztosítása céljából. A gyertya maximális ára 100 kg-onként (ládával) 280 korona. A viszontelárusítók 20 korona feléért számíthatnak. Kicsinyben a gyertya darabja 6-22 fillér (egy tizenhatod kg től egy hatvanod kg ig).

*** Súlyos vasuti baleset.** Tegnap hajnalban fél 4 órakor a kolozsvári 501. számú személyvonat elgázolta László Pál 35 éves és Kossuth Mihály 44 éves 4 es honvédet, a kik Fugyváráshelyről gyalog igyekedtek Nagyváradra. Az elgázolás a váraderővel állomáson történt. Lászlóknak mindkét lábát térdre felül lemészárolta a vonat, Kossuth a fején sérült meg. Mindkettőjüket a csapathórházba szállították, ahol Nagy Lajos rendőrtiszt kísérte meg kihallgatásukat, azonban eszméletlen állapotban lévén mindkettő, nem lehetett őket kihallgatni. Dienes István detektív megállapította, hogy a két honvéd a bolnyási vonat elő-akart kitérni, nem vettek észre a kolozsvári vonatot, az elő kerültek, s így történt a baleset. A László Pál sérülése életveszélyes.

*** Betörés fényes nappal a Rakóczi utcán.** Tegnap délután a Rakóczi-utca Népárnyaszaban a kora délutáni órákban az udvar falól betörők jertek. Az ajtókat kifeszítették, s így betoltak be az ültőhelyiségbe. Ehrlich Imre rendőrfelügyelő és Károly László detektív jelentek meg a helyszínen. Árablányt eddig nem fedettek fel, csak a postából vittek el a betörők megállapítás szerint 50 koronásnyi ésszeget.

*** Teljes ellátást lakással keresek** szerény igényekkel. Ajánlatokat a kiadóba kérek bocsdni.

*** Boithelyiség** kiadó 1918. május 1 től a Kossuth-utca 2 számú házban.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye ne-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kalmefestő, vegytisztító és gőzmosógymű-
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

SZÍNHÁZ

HETI MUSOR:

Csütörtök: Pecsirtés.

Péntek: Tündérlaki lányok.

Szombat délután: Egy szegény lju története.

Még két napig tölti be a színház műsorát: Móricz Zsigmond népszínműve, a Pecsirtés. A nosztéran gyakran felhangzott: sajnos tapasztalható volt a doku mentés, hogy a társulat kiváló szegény művészi tudással juttatták érvényre tudásukat. Váradi Aladár hangulatos szereplője dalai ezen az estén is jelenléteken sikert aratnak.

A Feltökénység. A társulat drámai együttese újabb értékes siker felé halad, amelyet vasárnap este Arochbancor szesz-
elői határu Feltökénység beállításával fog aratni. A Feltökénység volt az a nagy-szerű drámája a Vigasztalának, amelynek bemutatását el kellett halasztani az egyik fővárosi színterület főpróbája kritikája miatt. Az efféle bonyodalmak a színházok világában mindig a fraszikus siker előjelei és ezt a régi hitet nem döntötte meg, sőt igazolta Arochbancor drámájának epizódjai is. A Feltökénység maga drámai arajával megérdemelte a budapesti közönséget, a fő-városi kritika osztatlan elismeréssel fogadta és mindezek egybejárása, hozzájárva a nagyvárosi bemutatás előrelátású kiforras-talanságát, kiteljesítését teszi, hogy a Feltökénység Nagyváradon is megérdemelt sikert fog aratni.

VISSZAVÉRT
NAGY-
SZÍNHÁZ

Csütörtök
Az udvarló
vígjáték 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VISSZAVÉRT
NAGY-
SZÍNHÁZ

Csütörtök
Raskolnikov
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VISSZAVÉRT
NAGY-
SZÍNHÁZ

Csütörtök

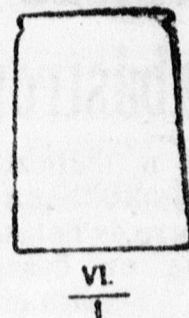
A Flax

dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK

Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6.-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70.-
Csemegés kis	40.-
Tésztástál 6 személyre	8.-
Sültéstál 6 személyre	8.-
Főzelékstál 6 személyre	8.-
Salátástál 6 személyre	8.-
Levescsészék 6 személyre	4.-
Mártásos csésze 6 szem.	1.-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120.-
Vizes kancsó 6 személyre	8.-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4.-
Boroskészlet színes	4.-
Söröskészlet színes	4.-
Likörkészlet színes	4.-
Befőtteskészlet kristály fehér	4.-
Majolika cukortartó színes	4.-
Majolika vizeskancsó színes	8.-
Feketes gyermek készlet	8.-
Kávé gyermek készlet	6.-
Majolika állvány színes	10.-
Teáskészlet színes aranyozással	10.-
Kávékészlet színes aranyozással	12.-
Feketes készlet színes aranyozással	12.-
Mosdókészlet színes roccoco	8.-
Majolika fali sótartó színes	3.-
Majolika füstertartó nagy	1.-
Majolika füstertartó kicsi	2.-
Porcellán fehér teáskanna	8.-
Porcellán fehér kávéskanna	8.-
Porcellán fehér teáscsésze	80.-
Porcellán fehér kávécsésze	80.-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80.-
Ebédőlkészlet felszerelve, sz. aranyozással	60.-

Konyha berendezési főzőedé-
nyek. Evőeszközök. Lámpa-
árak. Tükrök. Képkerepezés.
:: Ablak üvegezés. ::
Áraink viszonteladóknak is
érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg
nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszáma 372.

Főosztály:

Felületi osztály:

Dr. KRÜGER LUDWIG

Dr. PAPP KÁROLY

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélből, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esti használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyaptra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

ISZAK LIDIA

Előrendelések
szolgálaton

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szilvágyi-színház művésznőinek egyéni fűzős állítója. Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legövidebb idő alatt elkészítetnek.

Betűszedő tanulónak
fiu és berakó tanulónak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkepu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vizvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimaszóczy-utca 6. sz. alatt.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1000,000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papírokra.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádigos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszáék és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókerben tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

Hordók

különböző nagyságban

eladó.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca.

Beraktározás!

Áruk, tárgyak, termények stb. rövidbirtokszámban való beraktározására megfélelő díjazással, ezeken kívül boros és száraz pinók, istállók, koszos nek is állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Kiszébbi felvilágosítással szolgálunk.

Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passa, 24. számú lépcső.
!! Telefon 14-00. !!

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

malátát

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca 62.